

Szakmai beszámoló **NÉPRAJZI ÉRTEŚÍTŐ CI. (2021) számának megjelentetéséről**

A Néprajzi Múzeum évkönyve, a Néprajzi Értesítő CI. száma a módosított határidővel a pályázatban vállaltaknak megfelelően megjelent. Egy tanulmány kivételével a kötetben az eredetileg tervezett írások kaptak helyet. Fejős Zoltán monografikus igényű tanulmányát terjedelmi okok miatt voltunk kénytelenek ebből a számból kihagyni.

A Néprajzi Értesítő 101. évfolyama angol nyelvű kötet, amelyben az elmúlt 10 év során megjelent, elsősorban a Néprajzi Múzeum gyűjteményi anyagával foglalkozó vagy abból kiinduló tanulmányok kaptak helyet. Célja, hogy a nemzetközi tudományosság számára könnyebben hozzáférhetővé tegye az intézményben folyó tudományos feldolgozó munkát, és képet adjon a gyűjteményi anyag és az interpretációs lehetőségek sokrétűségéről. Olyan válogatást ad közre, amelyben megjelenik a magyar és nemzetközi anyag, a tárgyi és archívumi gyűjteményi feldolgozás, a kiállítás, a tudománytörténet, az intézményi szerepvállalás. A válogatás a Néprajzi Múzeum gyűjteményének különböző korszakait, történeti és kortárs perspektíváit villantja fel.

Kemecsi Lajos bevezető tanulmánya összefoglalja a kötet célkitűzéseit, bemutatja a tematika összeállításának szempontjait.

Szarvas Zsuzsa jubileumi kötetben megjelent összefoglaló írása a Néprajzi Értesítő elmúlt száz évfolyamának sajátosságait tekinti át. Elsősorban abból a szempontból vizsgálja és elemzi a 100 évfolyam tartalmát, hogy a kötetekben milyen szerepet kaptak a Néprajzi Múzeum saját anyagára épülő kutatások, tanulmányok, anyagközlések, s mindez hogyan használható a múzeumi anyag feltárására, további feldolgozására.

Gyarmati János írása a Néprajzi Múzeum gyűjteményformálódásának gyökereit mutatja be, azzal a tudományos és társadalomtörténeti háttérrel, amely lehetővé tette a Néprajzi Múzeum megalakulásához vezető első tudományos, Xántus János által vezetett expedíció létrejöttét.

Granasztói Péter tanulmánya a Néprajzi Múzeum első, 1923-as épület tervpályázatának kapcsán, egy sajátos, épület-történeti perspektívából ad betekintést a Néprajzi Múzeum történetébe. Különleges, látványos terveket és elképzeléseket mutat be a korszak legjelentősebb építészeitől az elképzelt ideális és új múzeumi épületről.

Az intézményi társadalmi szerepvállalás perspektívájából közelít **Kemecsi Lajos** átfogó írása. *Emlékezetpolitika és néprajzi múzeum* címmel. A tanulmányban az emlékezetpolitikai problémakör tömören összefoglalt tárgyalása kiemelten fontos eleme a néprajzi múzeumi tudományos tevékenységnek és a működési praxisnak egyaránt.

Bata Tímea egy erdélyi rajztanár, Szinte Gábor munkásságával és a Néprajzi Múzeummal való kapcsolatával foglalkozik. *Székykapuk, fatemplomok nyomában* című írásában. Szinte tizenöt éven keresztül dolgozott a múzeumnak, ez idő alatt több mint 300 fényképet adott át jelentéseihez mellékelve. A tanulmány ezeket a fotókat összegzi, helyezi el Szinte Gábor munkásságának és a múzeum fényképgyűjteményének keretén belül.

Szójka Emese Fülep Lajos művészettudós Néprajzi Múzeumba került tárgyait vizsgálja. Az írás a saját gyűjteményi anyag feltárását kutató, az utóbbi évtizedekben

fejlődésnek indult muzeológiai irányzathoz kapcsolódik. Végigkíséri tárgyainak sorsát, magángyűjteményből közgyűjteménnyé fejlődésének útját, illetve meghatározza a tulajdonos életútjával szoros összefüggést mutató idő- és térbeli rétegeit.

Lackner Mónika – Tasnádi Zsuzsanna áttekintő írása Ferenczi Jolán háziipari és népművészeti kereskedő (1888-1962) életútját és 2012-ben a Néprajzi Múzeumba került hagyatékát dolgozza fel szintetizálva ezeket a tőle bekerült korábbi múzeumi anyagokkal is. Működésén keresztül nemcsak a háziipari törekvéseket követhetjük nyomon, hanem életpályájában felismerhetjük a 20. század első felének női integrációs lehetőségeit.

Fülöp Hajnalka *Kalotaszegi kelengyék a Néprajzi Múzeumban* című tanulmánya a Néprajzi Múzeum Textilgyűjteményének két tárgycsoportjáról szól: az 1960-as évek folyamán Fél Edit és Hofer Tamás által összeállított kalotaszentkirályi kelengyéről, és a 2006-ban gyűjtött inaktelki tisztaszoba berendezéséről. A két kelengye anyaga a 20. század elejének és végének tárgyi dokumentuma, amely a régió két faluközösségének életében kiemelkedő szerepet tölt be.

Wilhelm Gábor írása egyetlen, a múzeumba került tárgy kapcsán *az emlékezet és anyagi kultúra kapcsolatával foglalkozik hmong menekülteknél*. A hmong női öltözet évszázadok óta viseli magán a készítőik tudását, motívumait. Egyik legújabb változata, a hímzett, „történetes” faliszőnyeg ugyanakkor sajátos visszaemlékezés a közelmúltbeli, kényszerűen feladott életmódra és hagyományokra. A tanulmány egy konkrét „történetes” faliszőnyeget igyekszik a hmong kultúra és történelem kontextusában értelmezni.

A kötet záró tanulmánya a Néprajzi Múzeum 25 éven keresztül látogatható egykori állandó kiállításával, illetve ennek megújítási kísérletével foglalkozik. **Frazon Zsófia – Lackner Mónika** *ABLAK: műtárgyösvény A magyar nép hagyományos kultúrája című állandó kiállításban* című munkája. A projekt arra kívánt lehetőséget teremteni, hogy néhány tárgy diskurzusba emelésével a néprajztudomány mai, korszerű megközelítéseiről, illetve a bemutatott témák változásáról is szóljon a kiállítás. A változatos tematikájú tanulmányok áttekintést adnak a Néprajzi Múzeumban folyó rendkívül sokrétű munkáról. Fontos, hogy ezt a nemzetközi tudományosság is megismerhesse.

A kiadvány a külföldi szakmai közönség számára készül. A hagyományoknak megfelelően elküldjük belföldi és külföldi cserepartnereink, terjesztjük szakmai rendezvényeken, konferenciákon, elérhetővé tesszük a Néprajzi Múzeum honlapján. Ezzel biztosítani tudjuk, hogy a néprajzi szakma legszélesebb rétegeihez eljsson a kiadvány.

Példányszám: 500

Budapest, 2022. június 15.

Szarvas Zsuzsa
szerkesztő